

Základní terminologie a průběh trestního řízení

Marek FRYŠTÁK
Katedra trestního práva

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017

Základní charakteristika trestního řízení

- trestním řízením se rozumí zákonem stanovený postup OČTŘ a dalších subjektů podílejících se na tomto postupu s cílem zjištění trestných činů a jejich pachatelů a jejich spravedlivého potrestání, jakož i zajištění výkonu rozhodnutí o potrestání
 - jedná se fakticky o účel trestního řízení upravený v § 1 TrŘ
 - účelem trestního řízení však není jen potírání kriminality - střet protichůdných zájmů
 - právo mlčet dle § 33/1 TrŘ
 - právo odeprít vypověď dle § 100 TrŘ

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017

2

- trestní řízení je řízení kontradiktorní, tj. „spor“ mezi obžalobou a obhajobou - procesní rovnost zbraní
 - adversální trestní řízení - všechny obviňující důkazy navrhne státní zástupce, všechny vyvíňující obviněný
 - smíšené trestní řízení

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017

3

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Právo na spravedlivý proces

- čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně základních práv a svobod
- každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, spravedlivě a v přiměřené době nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění (tj. trestný čin, přestupek, či správní delikt) proti němu
- spravedlivým (řádným/férovým) je ten proces, který je veřejný, spravedlivý a rozhodnutý v přiměřené době nezávislým a nestranným soudem

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 4

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Veřejnost procesu

- čl. 38 LZPS - každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně; veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem
- § 2/10 TrŘ - trestní věci se projednávají veřejně
- platí pouze pro hlavní líčení
 - přípravné řízení je neveřejné - výjimkou je poskytování informací o tr. řízení
- § 199 a násl. TrŘ - veřejnost hlavního líčení
 - vyloučení veřejnosti/ jednotlivce
- § 54/1 ZSM - zásada neveřejnosti
 - na návrh mladistvého může být hlavní líčení veřejné

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 5

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- zásada veřejnosti hlavního líčení není právem obviněného, se kterým by mohl volně disponovat, např. se ho vzdát, tj. obviněný nemá právo na neveřejné hlavní líčení, pokud tomu brání veřejný zájem
 - obviněný se taktéž nemůže vzdát práva na veřejné vyhlášení rozsudku
- důvody pro vyloučení veřejnosti
 - mravnost
 - veřejný pořádek a národní bezpečnosti (utažované informace)
 - soukromý život účastníků řízení
- důvody pro vyloučení jednotlivce
 - mladistvý
 - rušení důstojného průběhu
 - opatření proti přeplňování jednací síně

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 6

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- obrazové záznamy a obrazové nebo zvukové přenosy jen se souhlasem předsedy senátu/samosoudce
- zvukové záznam s vědomím předsedy senátu/samosoudce, pokud to nebude na úkor klidného nebo důstojného průběhu
- „veřejnost“ přípravného řízení - § 8a - § 8c TrŘ - poskytování informací o trestním řízení ze strany orgánů činných v trestním řízení veřejnosti prostřednictvím sdělovacích prostředků a osobám na něm zúčastněným
 - neohrozit objasnění skutečnosti důležitých pro trestní řízení
 - nezveřejňovat o osobách údaje, které se přímo nedotýkají trestné činnosti
 - dbát presumpci nevin

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 7

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Spravedlnost procesu

- § 2/5 TrŘ - OČTŘ nezjišťují objektivní pravdu, ale skutkový stav ve důvodných pochybností
 - co je to pravda, existuje nějaká objektivní pravda nebo jen subjektivní?
- rovnost zbrani - procesní rovnost obžaloby a obhajoby
- doznání obviněného nezabavuje OČTŘ povinnosti zjišťovat skutkový stav
 - čl. 40/4 LZPS - obviněný má právo odepřít výpověď
 - § 33/1 TrŘ - právo obviněného mlčet, právo hájit se jakkoliv, tj. i lži

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 8

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Přiměřenost délky procesu

- čl. 38 LZPS - každý má právo, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů
- § 2/4 TrŘ - trestní věci se musí projednávat s plným šetřením základních lidských práv a svobod
- posuzuje se podle
 - povahy věci
 - postupu orgánů činných v trestním řízení (průtahy atd.)
 - chování osoby, proti které se řízení vede (realizace zákonných práv x obstrukce atd.)
- průtah v některé fázi trestního řízení je tolerovatelný, pokud řízení jako celek je skončeno v přiměřené lhůtě

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 9

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Nezávislý a nestranný soud

- čl. 36/1 LZPS - každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu
- čl. 38/1 LZPS - nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci; příslušnost soudu i soudce stanoví zákon
- princip vázanosti soudce zákonem (čl. 95 Ústavy)
 - zásada volného hodnocení důkazů (§ 125 TrŘ)
 - je soudce skutečně vázán jen zákonem?
 - pocity, emoce, politické přesvědčení atd.

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 10

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- právo na zákonného soudce (odnětí zákonnému soudci)
 - rozvrh práce soudu - obsahuje způsob, jakým jsou jednotlivé věci přidělovány konkrétním soudcům a tím vylučuje možnost, že by po podání nového návrhu obžaloby někdo s tímto návrhem manipuloval podle něčích zájmů a přidělil ho soudci, který by v dané věci mohl být nějak zainteresován
- právo na neměnitelnost senátu - zásada bezprostřednosti
 - § 202/1 TrŘ - hl. I. se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu
 - § 197 TrŘ náhradní soudce - účastní se hlavního líčení, ale na rozdíl od členů senátu nehlasuje

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 11

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zásada zákonnosti / zásada presumce nevinny

- čl. 8 LZPS, § 2/1 TrŘ - nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon
- procesním vyjádřením této zásady je presumpce nevinny (čl. 39 LZPS a § 2/2 TrŘ) - dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na jednotlivce hledět jako by byl vinný
- jejím účelem je jednak to, aby obviněná osoba nenesla stejné následky jako odsouzená osoba a jednak, aby průběh vykonaného dokazování umožnil soudu rozhodovat nestranně; má stránku
 - hmotněprávní - zákaz vyjadřovat se o obviněném jako o vinném před pravomocným vyjádřením soudu o jeho vině
 - procesněprávní - pravidla soudního dokazování mají být takové, aby soud určil vinu nestranně a na základě zákona

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 12

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- vina obviněného musí být dokázána, tj. nedokázaná vina je dokázaná nevina - v pochybnostech ve prospěch (in dubio pro reo)
 - § 172/1c TrŘ - trestní stíhání obviněného se zastaví, není-li prokázáno
 - § 226/a,c TrŘ - ke zproštění obžaloby dojde tehdy, nebylo-li prokázáno, že skutek spáchal obžalovaný nebo že skutek je trestným činem

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 13

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zásada legality

- státní zástupce má povinnost stíhat všechny trestné činy o kterých se dozví
- oportunita je výjimkou ze zásady legality - státní zástupce nemá povinnost stíhat všechny trestné činy o kterých se dozví
 - není zásadou českého trestního řízení
- souhlas poškozeného (tzv. návrhové trestné činy) - § 163, § 163a TrŘ
 - u taxativně vyjmenovaných trestných činů v případě, že pachatel je ve vztahu k poškozenému manželem, partnerem nebo druhem
 - souhlasu není třeba v případě smrti, poškozený je mladší 15 let, poškozený není schopen dát souhlas, souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísni
- nepřipustnost trestního stíhání - § 11 TrŘ - milost, amnestie, věk, přičetnost, promlčení (zánik hmotného práva), smrt

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 14

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- hmotněprávní a procesněprávní exempce
- beztrestnost - čl. 27 Ústavy - poslance ani senátora nelze postihnout pro hlasování a projevy učiněné v PS či Senátu nebo v jiných orgánech, lze je stíhat jen se souhlasem komory; odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání mandátu vyloučeno
 - soudce Ústavního soudu nelze trestně stíhat bez souhlasu Senátu; odepře-li Senát souhlas, je trestní stíhání po dobu trvání funkce soudce Ústavního soudu vyloučeno
- nestíhatelnost - čl. 62 Ústavy - prezidenta republiky nelze zadržet, trestně stíhat ani stíhat pro přestupek nebo jiný správní delikt
 - prezident republiky může být stíhán pro velezradu, a to před Ústavním soudem na základě žaloby Senátu; trestem může být ztráta prezidentského úřadu a způsobilosti jej znovu nabýt
 - trestní stíhání pro trestné činy spáchané po dobu výkonu funkce prezidenta republiky je navždy vyloučeno

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 15

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

■ odklony

- § 307 TrŘ - podmíněné zastavení trestního stíhání - jen přečin
- § 309 TrŘ - narovnání - jen přečin
 - obviněný se doznal/ prohlásil, že spáchal skutek
 - uhrazení škody poškozenému nebo uzavření dohody, učinění potřebných kroků
 - vydání bezdůvodného obohacení
 - složení peněžní částky na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti (§ 309 TrŘ)
 - zkušební doba 2-5let dle povahy a závažnosti přečinu (§ 307 TrŘ)
- § 175a TrŘ - dohoda o vině a trestu - nelze u zvlášť závažného zločinu
 - výsledky vyšetřování dostatečně nasvědčují tomu, že skutek se stal, je trestným činem a spáchal jej obviněný
 - obviněný prohlásil, že spáchal skutek a nejsou pochybnosti o pravdivosti jeho prohlášení

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 16

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zásada oficiality

- povinnost orgánů vystupovat z úřední povinnosti (ex officio), pokud zákon nestanoví něco jiného
- výjimky ze zásady oficiality
 - souhlas poškozeného - § 163, § 163a TrŘ
 - opravné řízení se zahajuje podáním opravného prostředku
 - o nároku na náhradu škody se rozhodne, pokud se poškozený připojí s tímto návrhem
 - o svědečném, znalečném, tlumočném, odměně obhájce se rozhoduje jen na návrh

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 17

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zásada přiměřenosti/ zdrženlivosti

- trestní věci se musí projednávat s plným šetřením základních lidských práv a svobod
- zásahy jen v odůvodněných případech a v nezbytné míře
- tzv. test proporcionality
 - hodnocení zásahu z hlediska vhodnosti, kdy je posuzována možnost splnění sledovaného účelu
 - není-li daný zásah ani způsobit sledovaného cíle dosáhnout, jde o projev svévole ze strany zasahujícího orgánu.
 - hodnocení zásahu z hlediska potřebnosti, tj. zda je daný zásah vůbec nutný a zda lze sledovaného cíle dosáhnout i jinými prostředky
 - přednost má být dána takovému jednání, které do práv zasáhne v míře nejmenší
 - hodnocení přiměřenosti v užším smyslu, kdy se navzájem poměřují újma a veřejný zájem takového zásahu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 18

Zásada rychlosti

- § 2/4 TrŘ - trestní věci se musí projednávat bez zbytečných průtahů a to zejména vazební věci a věci, ve kterých byl zajištěn majetek
- lhůty v trestním řízení - určení času, během něhož může být procesní úkon proveden
 - soudcovské (pořádkové lhůty) - jsou stanoveny v zájmu efektivitu řízení § 38/1 TrŘ (zvolení obhájce)
 - zákonné lhůty - jsou stanoveny přímo zákonem
 - § 159 TrŘ - lhůta pro skončení prověřování - 2, 3, 6 měsíců
 - § 167 TrŘ - lhůta pro skončení vyšetřování - 2, 3 měsíce
 - § 170 TrŘ - lhůta pro skončení vyšetřování - 6 měsíců
 - § 181 TrŘ - lhůta pro nařízení hlavního líčení - 3 týdny, 3 měsíce
 - § 129 TrŘ - lhůta pro písemné vyhotovení rozsudku - max. 20 pracovních dnů
- § 72a TrŘ - maximální délka trvání vazby - zde se pojí zásada přiměřenosti a zásada rychlosti - přečin, zločin, zvláště závažný zločin, výjimečný trest

Zásada obžalovací (akusační)

- řízení před soudem je možné na základě obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu, které podává a před soudem zastupuje státní zástupce
 - soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu
 - právním posouzením státního zástupce není vázán
 - státní zástupce může vzít obžalobu zpět a to až do doby, než se soud prvního stupně odebere k závěrečné poradě - po zahájení hl.l. jen se souhlasem obžalovaného
 - hlavní líčení se koná za stálé přítomnosti státního zástupce
 - státní zástupce navrhuje v hl. l. nové důkazy, které nebyly navrženy již v obžalobě a se souhlasem předsedy senátu je provádí; obhajoba nemá povinnost navrhnout a předkládat důkazy svědčící ve prospěch zvolené obhajoby (typický rys kontradiktornosti trestního procesu)

Zásada zajištění práva na obhajobu

- dle čl. 6/3 písm. e) Evropské úmluvy obsahuje
 - právo obhajovat se osobně
 - právo obhajovat se prostřednictvím obhájce podle vlastního výběru
 - právo na bezplatnou obhajobu, pokud to vyžaduje zájem spravedlnosti
- čl. 37/2 LZPS - každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány a to od počátku řízení
- čl. 40/3 LZPS - obviněný má právo na obhájce
- § 2/12 TrŘ - ten, proti němuž se trestní řízení vede, má právo na obhájce
 - širší pojetí, než v LZPS - mladistvý od provedení úkonů dle TrŘ nebo učinění opatření dle ZSM, podezřelý

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- materiální obhajoba - právo obhajovat se osobně
- formální obhajoba - právo obhajovat se prostřednictvím obhájce
 - obhajoba ex offio (§ 36, § 36a TrŘ)
 - vazba, VTOS, ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody zbavení/omezení způsobilosti k právním úkonům
 - uprchlý
 - dohoda o vině a trestu
 - mladistvý do dovršení 18. let věku
 - TČ s horní hranicí TOS nad 5 let; v tomto případě právo vzdát se nutné obhajoby - § 36b/1 TrŘ
- právo vyžadovat po OČTŘ, aby byl zjištěn skutkový stav bez důvodných pochybností, tj. skutečnosti svědčící pro i proti

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 22

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- § 33/2 TrŘ - právo na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu v případě
 - osvědčí-li obviněný, že nemá dostatek prostředků (důkazní břemeno je na jeho straně) a
 - je-li to třeba k ochraně práv obviněného
- § 51a/1 TrŘ - právo na bezplatnou právní pomoc nebo za sníženou odměnu, osvědčí-li poškozený, že nemá dostatek prostředků (důkazní břemeno je na jeho straně)
 - týká se poškozeného, který je zvláště zranitelnou obětí nebo mu byla způsobena těžká újma na zdraví nebo je pozůstalým po oběti
 - tentýž nárok má i poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, není-li s ohledem na její výši taková právní pomoc nadbytečná

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 23

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- jiné osoby s obhajovacími právy - zákonný zástupce
 - zvolit obhájce, nahlížet do spisů, vyzrozumění o konání hl. l., klást vyslychaným otázky, doručení rozsudku, podávat opravné prostředky
- osoby se samostatnými obhajovacími právy
 - příbuzní v pokolení přímém, sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, druh, partner - zvolit obhájce, podávat opravné prostředky atd.
 - orgán sociálně-právní ochrany dětí - doručení obžaloby, rozsudku, vyzrozumění o konání hl. l., podávat opravné prostředky
- právo na právní pomoc advokáta - nezaměňovat s právem na obhajobu
 - podání vysvětlení, svědecká výpověď (pouze psychická opora)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 24

Právo používat mateřský jazyk

- OČTŘ vyhotovují rozhodnutí a vedou řízení v českém jazyce (od 1. 1. 1994)
- právo obviněného uvést jazyk, který ovládá - pokud tento jazyk neuvede nebo uvede jazyk, pro který není zapsán žádný tlumočník, ustanoví se tlumočník do jazyka státu, jehož je občanem a pokud je bez občanství, tak jazyk státu, kde má trvalý pobyt nebo jazyk státu jeho původu
- právo na tlumočení (§ 28/1 TrŘ) - kdokoliv
 - je-li třeba přetlumočit obsah písemností, výpovědí nebo jiného procesního úkonu
 - využije-li obviněný toto právo, přibráný tlumočník přetlumočí na jeho žádost i jeho poradu s obhájcem v průběhu procesních úkonů

- právo na překlad (§ 28/2 TrŘ) - jen obviněný
 - usnesení o zahájení trestního stíhání, usnesení o vazbě, usnesení o nařízení pozorování obviněného ve zdravotnickém ústavu, obžalobu, dohodu o vině a trestu a návrh na její schválení, návrh na potrestání, rozsudek, trestní příkaz, rozhodnutí o odvolání a o podmíněném zastavení trestního stíhání
 - uvedený překlad se nepořídí, pokud obviněný uvede, že jej nepožaduje
- obviněnému (ale i podezřelému) je třeba písemně přeložit i písemnost neuvedenou v § 28/2 TrŘ, je-li to zapotřebí pro zaručení spravedlivého procesu, zejména pro řádné uplatnění práva na obhajobu, a to v rozsahu určeném orgánem činným v trestním řízení, který je zcela nezbytný k seznámení obviněného se skutečnostmi, které jsou mu kladeny za vinu
- není-li odůvodněnému návrhu obviněného na pořízení překladu takové písemnosti vyhověno, orgán činný v trestním řízení, který řízení vede, o tom rozhodne usnesením; proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost

Zásada vyhledávací

- povinnost OČTŘ z vlastní iniciativy vyhledávat a provádět důkazy (i bez návrhu stran)
 - projev zásady legality a oficiality
- objektivita dokazování - vyhledávají se důkazy svědčící ve prospěch i neprospěch
- doznání obviněného nezbavuje OČTŘ této povinnosti
- neplatí princip „kdo mlčí (když mluvit mohl a měl), zřejmě souhlasí“ - papež Bonifác VIII. (1235-1303) - mlčení obviněného nelze přičítat k jeho tíži

Zásada volného hodnocení důkazů

- OČTR hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení po pečlivém zvážení všech okolností a to nejprve jednotlivě a potom v celkovém souhrnu
 - je třeba posoudit jejich věrohodnost a pravdivost
- § 125 TrŘ - soud v odůvodnění rozsudku uvede, které skutečnosti vzal za prokázané a která skutková zjištění opřel své úvahy

Zásada bezprostřednosti

- soud smí přihlížet jen k těm důkazům, které byly přímo před ním provedeny
 - bezprostřednost souvisí s posouzením věrohodnosti důkazu
 - právo na neměnitelnost složení senátu
 - § 202/1 TrŘ - hl. l. se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu
 - § 234/1 TrŘ - veřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu
 - § 242 TrŘ - neveřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu
 - § 197 TrŘ náhradní soudce (přísedící) - účastní se hlavního líčení kromě členů senátu
 - § 219/3 TrŘ - při odročení sdělí předseda senátu podstatný obsah předchozího líčení
- výjimkou ze zásady bezprostřednosti je trestní příkaz a řízení o schválení dohody o vině a trestu (§ 314e TrŘ)

Zásada ústnosti

- § 2/11 TrŘ - jednání před soudy je ústní, osoby se vyslychají
- soud rozhoduje na základě ústně provedených důkazů a ústních přednesů stran
 - pravidlo právního slyšení - tj. právo osoby, proti které se vede trestní řízení, být slyšena a vyjádřit se ke všem skutečnostem/důkazům
 - při rozhodnutí o vině a trestu soud nepřihlíží k tomu, co je ve spisech, ale co zazní před ním
- úzká souvislost se zásadou bezprostřednosti
- § 314c TrŘ - samosoudce může rozhodnout bez projednávání („slyšení“) věci - trestní příkaz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- přečtení protokolů o dřívější výpovědi obžalovaného - § 207/2 TrŘ
 - jedná se v jeho nepřítomnosti
 - odepře vypovídat
 - podstatné rozpory
- přečtení protokolů o předchozím výslechu svědka - § 211 TrŘ
 - osobní výslech osoby není nutný
 - osoba zemřela, stala se nezvěstnou, pro dlouhodobý pobyt v cizině nedosažitelnou
 - svědek odmítl vypovídat
 - svědek se v podstatných bodech odchyluje od své předchozí výpovědi
 - místo výslechu znalce se čte jeho posudek
 - přehrání zvukového a obrazového záznamu provedeného prostřednictvím videokonferenčního zařízení (§ 111a TrŘ)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 31

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Subjekty trestního řízení

Policejní orgán

- policejní orgán
 - Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Vojenské policie, Vězeňské služby České republiky Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Vojenského zpravodajství a pověřené celní orgány
 - původní/originální policejní orgán

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 32

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- vyšetřovací orgán
 - útvary P ČR
 - GIBS - TČ spáchané příslušníky P ČR, VS a celníky + zaměstnanci těchto subjektů v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů
 - státní zástupce - TČ spáchané příslušníky GIBS, BIS, UZIS, VP, VZ
 - kapitán lodi při dálkových plavbách - TČ spáchané na této lodi
 - vojenská policie - TČ příslušníků ozbrojených sil spáchané při plnění úkolů v zahraničí

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 33

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Soud

- čtyřstupeňová soustava
 - okresní soud - nalézací/prvoinstanční soud
 - krajský soud - nalézací/prvoinstanční soud, odvolací soud
 - vrchní - odvolací soud
 - nejvyšší soud (kasační soud) - řízení o mimořádných opravných prostředcích, právní styk s cizinou, sjednocování rozhodovací činnosti soudů
- dvouinstanční - OS a KS jako nalézací soud
- samosoudce, předseda senátu, soudce, přisedící (tzv. soudce z lidu)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 34

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- soudní pravomoc - souhrn oprávnění, které zákon přiznává soudům, tj. rozhodovat v rámci řízení před soudem o vině a trestu, nikoli iniciovat a vést trestní stíhání (zásada legality)
- soudní příslušnost - vymezení okruhů působnosti mezi jednotlivými soudy různých stupňů a mezi jednotlivými soudy téhož stupně
- kde TrŘ mluví o soudu, rozumí se tím podle povahy věci okresní soud, krajský soud, vrchní soud nebo Nejvyšší soud České republiky
- kde TrŘ mluví o okresním soudu, rozumí se tím i obvodní soud, popřípadě jiný soud se stejnou působností
- kde TrŘ mluví o krajském soudu, rozumí se tím i Městský soud v Praze

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 35

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Státní zastupitelství

- soustava státního zastupitelství
 - nejvyšší státní zastupitelství (Brno)
 - vrchní státní zastupitelství (Praha, Olomouc)
 - krajská státní zastupitelství (Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Plzeň, Brno, Ostrava) + pobočky v „nových“ krajích
 - okresní státní zastupitelství
- tam, kde TrŘ mluví o okresním státním zástupci, rozumí se tím i obvodní státní zástupce
- tam, kde TrŘ mluví o krajském státním zástupci, rozumí se tím i městský státní zástupce v Praze

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 36

Osoba, proti které se trestní řízení vede

- podezřelý - nejčastěji používáno v rámci slangového označení pro osobu, která je podezřelá ze spáchání trestného činu
 - TrŘ tento pojem v tomto významu nepoužívá a uvedenou osobou označuje pouze jako osoba podávající vysvětlení
 - § 76 TrŘ - osoba podezřelá ze spáchání trestného činu
 - § 179a TR - podezřelý ve zkráceném přípravném řízení

- obviněný - ten, proti kterému bylo zahájeno trestní stíhání, respektive uveřejněné rozhodnutí mu bylo doručeno do vlastních rukou
 - spolupracující obviněný; korunní svědek
 - pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, rozumí se obviněným též obžalovaný a odsouzený
- obžalovaný - ten, v jehož trestní věci bylo nařizeno hlavní líčení
- odsouzený - ten, který byl pravomocně odsouzen rozsudkem nebo trestním příkazem

Zúčastněná osoba a obhájce

- zúčastněná osoba - ten, jehož věc/jiná majetková hodnota byla v trestním řízení zabrána
 - nezúčastněná osoba - jiná osoba přivzatá k úkonu („garant zákonnosti“); např. při realizaci tzv. prohlídek (zde to TrŘ přímo vyžaduje), při podpisu protokolu o úkonu zejména v přípravném řízení (TrŘ to nezbytně nevyžaduje)
- obhájce - v trestním řízení právní zástupce osoby, proti které se vede trestní řízení
 - obhájcem v trestním řízení může být jen advokát, který se může nechat zastoupit koncipientem
- pojem zmocněnec není synonymem pro obhájce/advokáta

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Poškozený

- poškozeným je ten, komu byla trestným činem způsobena
 - škoda na zdraví
 - škoda na majetku
 - nemajetková újma - trestné činy proti lidské důstojnosti - hlava III TrZ, porucha na zdraví, která není škodou na zdraví, škoda na právech (poškození cizích práv - § 181 TrZ, trestné činy proti svobodě - hlava II díl 1. TrZ)
 - na jehož úkor se pachatel obohatal
- za poškozeného se nepovažuje ten, kdo se sice cítí být trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 40

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Oběť

- zákon o obětech trestných činů (zákon č. 45/2013 Sb.)
 - FO, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatal
 - byla-li trestným činem způsobena smrt oběti, považuje se za oběť též její příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner nebo druh, je-li osobou blízkou
 - zvláště zranitelná oběť - dítě, osoba postižena fyzickým, mentálním nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením, oběť trestného činu obchodování s lidmi atd.
- slangově tak bývá označovány každé, kdo byl poškozen trestným činem

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 41

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Svědék

- tento pojem není v TrŘ žádným způsobem definován
 - FO rozdílná od obviněného, předvolaná orgány činnými v trestním řízení, aby ve smyslu procesních předpisů uvedla všechny jí známé skutečnosti, které vnímala svými smysly, a to nejčastěji zrakem, sluchem a hmatem, a které jsou důležité pro rozhodnutí v trestní věci
- svědek v materiálním smyslu
 - každá FO, která svými smysly vnímala skutečnosti důležité pro trestní řízení, jež mohou být podkladem pro rozhodování orgánů činných v trestním řízení
- svědek ve formálním smyslu
 - FO, která je orgány činnými v trestním řízení předvolána ke svědecké výpovědi

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 42

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- povinnost vypovídat úplnou pravdu a nic nezamlčet - § 101 TrŘ
- povinnost poučit jej o významu svědecké výpovědi a o následcích klivé výpovědi
 - trestný čin klivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku dle § 346 TrZ
- zákaz kladení sugestivních otázek (obsahuje to, co chce slyšet) - § 101/3 TrŘ
- zákaz kladení kapciózních otázek (nepravdivé a klamavé skutečnosti) - § 101/3 TrŘ
- specifika výslechu osoby mladší 15 let - § 102 TrŘ
 - přítomnost pedagoga, případně rodičů

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 43

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zákaz výslechu - § 99 TrŘ

- o okolnostech týkajících se utajovaných informací chráněných zákonem č. 412/2005 Sb.
 - možnost zproštění této povinnosti
- o okolnostech týkajících se uložené nebo státem uznané povinnosti mlčenlivosti
 - možnost zproštění této povinnosti

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 44

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Právo odepřít výpověď - § 100 TrŘ

- právo, nikoliv povinnost, odepřít výpověď jako svědek má
 - příbuzný obviněného v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh
 - ten, kdo by svojí svědeckou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenec, manželu, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem počítovat jako újmu vlastní
- svědka, který odpírá vypovídat bez důvodů uvedených v § 99 a § 100 TrŘ, lze nutit vypovídat uložením pořádkové pokuty dle § 66 TrŘ
 - takové opakované odepření vypovídat může být, pokud je vyjádřením nedůvěry svědka ve spravedlivé rozhodnutí soudu, urážlivým chováním vůči soudu ve smyslu znaků skutkové podstaty trestného činu pohrdání soudem dle § 336 TrZ

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 45

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zajištění věci

- vydání věci - § 78 TrŘ
 - každý, kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, tj. kdokoliv (tzv. ediční povinnost)
 - neformální výzva (dobrovolnost) x sankce
- odnětí věci - § 79 TrŘ
 - nebude-li věc důležitá pro trestní řízení vydána
 - příkaz k odnětí - předseda senátu, SZ, policejní orgán se souhlasem SZ nebo v naléhavých případech bez jeho souhlasu
- osobní prohlídka, domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor a pozemků, prohlídka advokátní kanceláře - § 82 a násl. TrŘ
 - osoba má u sebe věc důležitou pro trestní řízení
 - v obydli, v jiné prostře nebo na pozemku se nachází věc důležitá pro trestní řízení

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 46

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zajištění nároku poškozeného

- určitá věc je nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti
 - nástroj (byla určena/použita ke spáchání TČ)
 - výnos (byla získána TČ, odměna za něj, za věc/odměnu získanou TČ včetně plodů a užitek)
- specifiká pro provedení zajištění movité věci - § 79c TrŘ
 - vydání, odnětí, resp. ponechání na místě, jde-li o věc nepatrné hodnoty, nepřiměřené technické obtíže se zajištěním atd.
 - označení takové věci, aby bylo zřejmé její zajištění
- ohledání nemovité věci
- zajištění náhradní hodnoty - § 79g TrŘ

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 47

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Další zajišťovací instituty

- zadržení a otevření zásilky, jejich záměna a sledování - § 86 a násl. TrŘ
 - je-li třeba k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení třeba zjistit obsah zásilky (zadržení a otevření zásilky)
 - u zásilek obsahujících omamné a psychotropní látky, jedy, padělané peníze, zbraně, střelivo atd. je možno zaměnit obsah zásilky (zadržení, otevření a záměna případně následné sledování)
 - otevření zásilky
 - záměna zásilky
 - sledování zásilky
 - příkaz k zadržení

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 48

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- odposlech a záznam telekomunikačního provozu (aktivní) - § 88 TrŘ
 - k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení pro zločin s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, taxativně vyjmenované trestné činy v § 88/1 TrŘ, závazky z mezinárodních smluv
 - příkaz k odposlechu a záznamu a telekomunikačního provozu
 - probíhá fakticky on-line
- odposlech a záznam telekomunikačního provozu (pasivní) - § 88a TrŘ
 - k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, taxativně vyjmenované trestné činy v § 88a/1 TrŘ, závazky z mezinárodních smluv
 - příkaz k odposlechu a záznamu a telekomunikačního provozu
 - informace se zjišťují zpětně

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 49

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Zajištění osoby

- předvolání - § 90, 98 TrŘ
 - dobrovolné se dostavení k úkonům trestního řízení
 - pořádková pokuta, předvedení
- předvedení - § 90, 98 TrŘ
 - nedobrovolné se dostavení k úkonům trestního řízení
 - možnost přiměřeného omezení osobní svobody
- vazba - § 67 a násl. TrŘ
 - útěková - uprchne nebo se bude skrývat
 - koluzní - bude působit na dosud nevyšlechnuté svědky
 - předstíhá - bude pokračovat v TČ

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 50

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- vazební řízení
 - o vzetí, prodloužení a propuštění z vazby rozhoduje soud
 - v přípravném řízení může propustit z vazby SZ
- instituty nahrazující vazbu - možnost jejich kombinace
 - záruka, dohled probačního úředníka nebo slib
 - záruka zájmového sdružení/důvěryhodné osoby, dohled probačního úředníka, slib obviněného
 - peněžitá záruka od 10.000,- Kč
 - právní úprava nepoužívá pojem kauce
 - jsou vyjmenovány TČ, kde možná není (TČ proti životu a zdraví, loupež, drogové trestné činy atd.)
 - při nedodržení podmínek propadá státu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 51

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- zadržení obviněného - § 75 TrŘ
 - je dán některý z důvodů vazby
- zadržení podezřelého - § 76 TrŘ
 - zadrží policejní orgán - osoba je podezřelá ze spáchání trestného činu a existují důvody vazby
 - zadrží kdokoliv - osoba přistižená při spáchání TČ nebo bezprostředně poté
 - tzv. svépomoc
- zákaz vycestovat do zahraničí - § 77a TrŘ
 - pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestu odnětí svobody, která převyšuje dva roky
 - pro nedbalostní trestný čin s horní hranicí trestu odnětí svobody, která nepřevyšuje tři roky
 - vydání/odejmutí cestovního dokladu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 52

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- příkaz k zatčení - vztahuje se pouze na území ČR - § 69 TrŘ
 - nelze předvolat, předvést, zadržet a existují důvody vazby
- extradice (vydání/vyžádání) - mimo EU - hlava II, třetí částí zákona č. 104/2013
 - obviněný se zdržuje v cizím státě/ je důvodné podezření, že se tam zdržuje
 - tzv. předběžná a vydávací vazba
- evropský zatýkácí rozkaz - příkaz k zatčení v rámci EU - § 104 a násl. zákona č. 104/2013
 - obviněný se zdržuje v jiném členském státě EU/ je důvodné podezření, že se tam zdržuje
 - tzv. předběžná a předávací vazba

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 53

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Dokazování v trestním řízení

- dokazování - v TrŘ upravený postup OČTŘ, jehož úkolem je umožnit těmto orgánům poznat skutečnosti důležité pro jejich rozhodnutí (čl. 2/3 Ústavy, čl. 2/2 LZPS)
- důkazní právo - souhrn norem trestního práva procesního, které upravují dokazování
- důkaz - každý přímý a nepřímý poznatek, který OČTŘ získal o předmětu důkazu z kteréhokoliv důkazního prostředku v průběhu procesního dokazování
 - jde o výsledné informace získané provedením konkrétního důkazního prostředku; např. výslech, věcné a listinné důkazy atd.

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 54

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- důkazní prostředek - procesní činnost OČTŘ orgánu činného v trestním řízení nebo oprávněné strany trestního řízení sloužící k poznání skutečnosti, která má být zjištěna
 - jedná se o nástroj k tomu, aby bylo možno dospět k přímému poznatku o předmětu dokazování, tj. k důkazu určité relevantní skutečnosti
- pramen důkazu - nositel informace, z nichž se čerpá poznatek, který je předmětem dokazování
 - jsou jím buď osoby nebo věci

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 55

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Rozdělení důkazů

- původní důkaz - vychází z bezprostředního pramene
 - např. výpověď svědka o skutečnostech, které osobně viděl, nebo originál listiny
- odvozený důkaz - vychází z pramene prostředěčního (zprostředkovaného)
 - např. výpověď svědka o skutečnostech, které sám nevnímal a reprodukuje jen to, co slyšel, nebo kopie listiny

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 56

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- přímý důkaz - přímo potvrzuje nebo vyvrací skutečnost, která je předmětem dokazování
 - výpověď svědka, který uvádí, že viděl obviněného, jak vystřelil na poškozeného
- nepřímý důkaz - dokazuje sice skutečnost jinou, ale přesto takovou, ze které je možno usuzovat, zda se skutečnost, která je předmětem dokazování, stala, či nestala
 - výpověď, kdy svědek pouze uvádí, že tuto osobu viděl na místě, kde byl poškozený zastřelen, ale neviděl ji střílet

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 57

Předmět dokazování

- v trestním stíhání je v nezbytném rozsahu třeba dle § 89/1 TrŘ dokazovat zejména:
 - zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin
 - zda tento skutek spáchal obviněný, případně z jakých pohnutek
 - podstatné okolnosti, mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu
 - podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů pachatele
 - podstatné okolnosti, umožňující stanovení následku, výše škody způsobené trestným činem a bezdůvodného obohacení
 - okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání

- v trestním řízení se nedokazují např.
 - právní předpisy České republiky uveřejněné nebo oznámené ve Sbírce zákonů či Sbírce mezinárodních smluv, protože soud právo zná („iura novit curia“) - neplatí u cizozemských právních norem včetně norem EU
 - skutečnosti, o nichž bylo rozhodnuto způsobem závazným pro OČTŘ - např. otázka osobního stavu - neplatnost manželství, rozvod, určení otcovství
 - skutečnosti, které se podle ustálených pravidel považují za pravdivé, pokud o nich nevznikne pochybnost - např. v červenci kolem 20.00 hodiny je světlo

- § 89/2 TrŘ - za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména pak výpověď obviněného, svědka, znalecké posudky, listiny
- jedná se o demonstrativní výčet, tj. důkazem může být cokoliv
- důkazem nemůže být důkaz, který byl získán nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Stadia trestního řízení

- představují jednotlivé časové úseky, v nichž OČTŘ a další subjekty plní své úkoly (povinnosti) a vykonávají svá práva s cílem dosáhnout účelu trestního řízení
- předsoudní stadia
 - přípravné řízení
 - prověřování, vyšetřování
- soudní stadia
 - předběžné projednání obžaloby
 - hlavní líčení
 - řízení o opravných prostředcích
 - vykonávací řízení

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 61

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Předsoudní stadia

- přípravné řízení (prověřování a vyšetřování)
 - standardní přípravné řízení - § 158/3 až § 158b TrŘ (prověřování), § 160 až § 167 TrŘ (vyšetřování)
 - vyšetřování
 - rozšířené přípravné řízení - § 158/3 až § 158b TrŘ (prověřování), § 168 až § 179 TrŘ (vyšetřování)
 - zvláštní ustanovení o vyšetřování některých trestných činů
 - zkrácené přípravné řízení, § 179a až § 179h TrŘ; koná se v tzv. bagatelních věcech (horní hranice TOS do 5 let)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 62

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Postup před zahájením trestního stíhání

- provádí policejní orgán - tzv. legislativní zkratka
 - útvary Policie České republiky
 - Generální inspekce bezpečnostních sborů
 - pověřené orgány Vězeňské služby, celní orgány, vojenská policie, BIS, ÚZIS, VZ
- záznam o zahájení úkonů trestního řízení
- provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů
- policejní orgán je oprávněn dle § 158 TrŘ např.
 - vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů
 - vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky
 - obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály
 - zadržet osobu podezřelou
 - provádět ohledání místa činu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 63

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- používat operativně pátrací prostředky
- předstíraný převod
 - předstírání koupě, prodeje věci, jejíž držení je nepřipustné, k jejímu držení je třeba zvláštního povolení, pochází z TČ nebo je k němu určena
- sledování osob a věcí
 - získávání poznatků o osobách a věcech utajeným způsobem
 - pořizování zvukových, obrazových a jiných záznamů
- použití agenta
 - trestní řízení pro zločin s horní hranicí TOS nejméně 8 let + další taxativně vyjmenované TČ a jiné úmyslné TČ, k jehož stíhání nás zavazuje mezinárodní smlouva
 - agentem je vždy příslušník P ČR nebo GIBS

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 64

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- skončení prověřování - § 159 TrŘ
 - odložení věci - § 159a TrŘ
 - skutek není TČ nebo nelze zjistit jeho pachatele
 - trestní stíhání je nepřipustné
 - např. nebyl udělen souhlas poškozeného nebo exempce
 - dočasné odložení věci - § 159b TrŘ
 - zahájení trestního stíhání není v určitém okamžiku účelné z důvodu, že se ještě nepodařilo objasnit „všechno“
 - „v síti by uvízly pouze malé ryby“
 - zahájení trestního stíhání - § 160 TrŘ

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 65

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Postup po zahájení trestního stíhání

- provádí orgán oprávněný konat vyšetřování - tzv. vyšetřovací orgány
 - P ČR, GIBS, SZ, kapitán lodi na dálkových plavbách, Vojenská policie
- trestní stíhání se souhlasem poškozeného - § 163, § 163a TrŘ
 - lze zahájit nebo v něm pokračovat pouze se souhlasem poškozeného pokud je tento ve vztahu k pachateli osobou, která by dle § 100/2 TrŘ mohla odmítnout vypovídat - souhlas lze vzít zpět až do závěrečné porady senátu
 - souhlasu není třeba pokud TČ byla způsoben smrt, poškozený není schopen dát souhlas z důvodu duševní poruchy či choroby, poškozeným je osoba mladší 15 let, souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhrůzkou, tlakem atd.

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 66

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- průběh vyšetřování - § 160 a násl. TrŘ
 - usnesení o zahájení trestního stíhání
 - provádění dokazování - výslech obviněného, svědka atd., účast obhájce, poškozeného či jeho zmocněnce
 - skončení vyšetřování a seznámení s jeho výsledky
- rozhodnutí ve vyšetřování
 - postoupení věci jinému orgánu - § 171 TrŘ
 - jedná se např. o přestupek
 - zastavení trestního stíhání + přezkum NSZ - § 172, 173a TrŘ
 - skutek není trestným činem nebo ho nespáchal ho obviněný
 - přerušení trestního stíhání - § 173 TrŘ
 - nepřítomnost obviněného nebo jeho duševní porucha
 - podání obžaloby - § 176 TrŘ (nikoliv žaloby - civilní řízení)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 67

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- rozhodnutí o tzv. odklonech
 - podmíněné zastavení trestního stíhání - § 307 TrŘ
 - narovnání - § 309 TrŘ
 - schválení dohody o vině a trestu - § 314o TrŘ
- státní zástupce jako pán přípravného řízení/ pán sporu (dominus litis)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 68

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Soudní stadia Předběžné projednání obžaloby

- předběžné projednání obžaloby - jeho účelem je, aby se do trestního řízení dostaly pouze věci, které tam patří; § 185 a násl. TrŘ
 - věc patří do příslušnosti jiného soudu
 - zastavení trestního stíhání
 - přípravné řízení nebylo provedeno podle zákona
 - ve věci nejsou v potřebném rozsahu objasněny všechny okolnosti
 - nařízení hlavního líčení
- samosoudce předběžné projednání věci neprovádí, ale obžalobu má povinnost „přezkoumat“ v výše uvedeném duchu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 69

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Hlavní líčení

- § 196 a násl. TrŘ
 - nejdůležitější stadium trestního řízení, ve kterém se rozhodují otázky viny, trestu a další otázky
- počátek hlavního líčení
 - sdělení věci, která bude projednávána
 - zjištění přítomnosti osob - SZ, obžalovaný, obhajoba, svědci, znalec, tlumočnick
 - lze konat v nepřítomnosti obžalovaného, pokud lze věc spolehlivě rozhodnout i bez něho
 - nelze konat v nepřítomnosti obžalovaného v případě vazby, VTOS, TČ s horní hranicí převyšující 5 let - obžalovaný se může práva účasti vzdát
 - přednesení obžaloby
 - práva poškozeného a zúčastněné osoby

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017 70

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- provádění dokazování
- závěr hlavního líčení
 - závěrečná řeč státního zástupce a dalších osob (obžalovaný, obhájce, poškozený, zmocněnec poškozeného)
 - právo na poslední slovo obžalovaného
- rozhodnutí v hlavním líčení
 - rozsudek
 - odsuzující, zprošťující
 - zastavení trestního stíhání
 - podmíněné zastavení trestního stíhání
 - schválení narovnání
 - přerušování trestního stíhání
 - postoupení věci

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017 71

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Řízení o opravných prostředcích

- jeho bezprostředním účelem je náprava konkrétního nepravomocného rozhodnutí v zájmu procesních stran
- vady skutkové (error in facto) - skutková zjištění
- vady právní (error in iure) - právní kvalifikace
- vady procesního postupu (error in procedendo) - „nezákonný“ průběh trestního řízení

Právní minimum pro soudní tlumočnický a překladatelský, Brno 7. 4. 2017 72

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

- řádné opravné prostředky
 - stížnost do usnesení (§ 141 a násl. TrŘ)
 - odvolání (§ 245 a násl. TrŘ)
 - odpor do trestního příkazu (§ 314g TrŘ)
- mimořádné opravné prostředky
 - dovolání (§ 265a a násl. TrŘ)
 - obnova řízení (§ 277 a násl. TrŘ)
 - stížnost pro porušení zákona (§ 266 a násl. TrŘ)

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 73

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

- princip apelace - zruší, odstraní vady a rozhodne
- princip kasace - zruší a vrátí k novému projednání
- zákaz reformace in peius - zákaz změny k horšímu
- beneficium cohaesionis - dobrodíní v souvislostech

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 74

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

www.law.muni.cz

- úplný revizní princip - např. stížnost
- omezený revizní princip - např. odvolání
- účinek devolutivní - rozhodnutí o opravném prostředku se přenáší na jiný orgán (zpravidla nadřízený)
 - autoremedura - orgán, který rozhodnutí vydal, sám vyhově opravnému prostředku (stížnost) a původní rozhodnutí změnil
- účinek suspenzivní - odkladný účinek rozhodnutí

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 75

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Vykonávací řízení „exekuce“

- směřuje k zajištění výkonu jednotlivých uložených trestů a ochranných opatření a jeho účelem je nucené uskutečnění obsahu rozhodnutí příslušného orgánu činného v trestním řízení; § 315 TrŘ
 - účelem trestního řízení je nejen odhalení trestných činů, jejich pachatelů a jejich spravedlivé potrestání, ale taktéž zajištění výkonu rozhodnutí
- zásada bezodkladnosti výkonu
 - odklad výkonu - výkon trestu by ohrozil život nebo zdraví, těhotná žena, matka novorozeného dítěte (do 1 roku po porodu)
- zásada nepřerušitelnosti (kontinuita) výkonu
 - přerušení výkonu - těžká nemoc

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 76

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

- zásada korespondence výkonu obsahu rozhodnutí, jehož se výkon dotýká
 - podmíněné propuštění po výkonu 1/3, 1/2 (u přečinu i dříve), 2/3, 20 (30) let (§ 88 TrZ)
 - upuštění od výkonu TOS - § 327 TrŘ
 - odsouzený bude předán na základě MZR nebo EZR nebo vyhoštěn
 - onemocněl nevyléčitelnou životu nebezpečnou nemocí (duševní nemocí)
- zásada výchovného vlivu výkonu
 - účel trestu
- zásada kontroly výkonu
 - oprávnění SZ KSZ, v jehož obvodu je trest vykonáván

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 77

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Řízení po zrušení rozhodnutí nálezem Ústavního soudu

- řízení po zrušení rozhodnutí nálezem Ústavního soudu - jeho účelem je náprava ústavnosti porušené nezákonným rozhodnutím nebo zákaz provádět jiné nezákonné zásahy orgánu veřejné moci; § 314h a násl. TrŘ
 - jeho typickým projevem je zásada kontinuity řízení, tj. v řízení pokračovat v tom stadiu, které bezprostředně předcházelo vydání zrušeného rozhodnutí
 - nezbytnost respektovat obsah zrušovacího nálezu

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 78

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

Děkuji za pozornost

Otázky...???

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 79

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA
www.law.muni.cz

doc. JUDr. Marek Fryšták, Ph.D.
Katedra trestního práva
Právníká fakulta Masarykovy univerzity
Veveří 70, 611 80 Brno
Tel. + 420 549 493 870, Fax. + 420 541 213 162
E-mail: Marek.Frystak@law.muni.cz

Právní minimum pro soudní tlumočníky a překladatele, Brno 7. 4. 2017 80
